

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

16.07.2025

м. Київ

№ 236

Про Основи стратегії розвитку
і застосування штучного інтелекту
в НАН України

Заслухавши та обговоривши доповідь академіка-секретаря Відділення інформатики НАН України академіка НАН України О.М.Хіміча «Основи стратегії розвитку штучного інтелекту в НАН України» (далі – Стратегія), Президія НАН України відзначає, що актуальність створення цілісної академічної стратегії розвитку штучного інтелекту зумовлено потребою трансформації НАН України у повноцінного учасника глобального ШІ-простору, здатного не лише генерувати фундаментальні знання, а й продукувати прикладні проривні рішення, зокрема для потреб безпеки і стійкості держави.

Упродовж останнього десятиліття штучний інтелект перетворився на один з ключових чинників трансформації світового порядку – не лише технологічного, а й соціального, політичного та безпекового. Уряди, міжнародні організації, університети та бізнес-структури розробляють власні стратегії розвитку штучного інтелекту як визначальної технології ХХІ століття.

В Україні розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено Концепцію розвитку штучного інтелекту. У квітні 2024 року уряд схвалив Концепцію державної цільової науково-технічної програми з використання технологій штучного інтелекту в пріоритетних секторах економіки.

Визначення стратегічних пріоритетів розвитку штучного інтелекту в системі НАН України базується на поєднанні глибоких фундаментальних досліджень з орієнтацією на найбільш критичні потреби суспільства, держави й науки. У фокусі створення інтелектуальних моделей, здатних не лише ефективно розв'язувати складні задачі, а й пояснювати свою поведінку, взаємодіяти з людиною, адаптуватися до мінливих умов і ґрунтуватися на формальних теоретичних принципах.

Стратегія визначає ключові принципи організації нової академічної моделі розвитку штучного інтелекту – через узгодження інституційної політики, координації досліджень, створення міжінститутських програм, системної взаємодії з державою, освітнім середовищем, оборонною сферою та міжнародними партнерами. Особливий наголос зроблено на впровадженні принципів відкритої науки, створенні цифрової інфраструктури знань і використанні науково-аналітичного потенціалу НАН України для формування державної політики у сфері штучного інтелекту.

Стратегія передбачає системну роботу з людським капіталом – формування нової генерації дослідників та інженерів штучного інтелекту через багаторівневу освітню екосистему, міжінституційні програми, наукові школи, стажування та підтримку молодіжного лідерства в галузі штучного інтелекту. Розбудова потужної грантової спроможності НАН України – через участь у Horizon Europe, Digital Europe, EUREKA, COST, NATO SPS тощо – стане інструментом міжнародної інтеграції Академії у провідні ШІ-консорціуми і дослідницькі мережі.

Ключове місце у Стратегії посідає напрям оборонного застосування штучного інтелекту, який передбачає розвиток когнітивних бойових систем, мультиагентного управління дронами, симуляційних платформ, систем ситуаційної обізнаності, алгоритмів виявлення фейків та кібератак з урахуванням потреб Сил оборони, національної безпеки і критичної інфраструктури. У цьому контексті стратегічною метою є посилення технологічного суверенітету України та впровадження інновацій, що мають безпосереднє національне значення.

Очікувані результати реалізації Стратегії – створення інтегрованої наукової екосистеми штучного інтелекту в межах НАН України, де фундаментальні дослідження взаємодіють із прикладними, а також оборонними, економічними, медичними та соціогуманітарними викликами. Академія постане як суб'єкт формування ШІ-політик, етики, регуляторики, здатний до проєктного лідерства і міжнародного впливу. Реалізація цієї Стратегії забезпечить прорив у розбудові сучасного ШІ-простору України, що заснований на знаннях, людському капіталі та науковій доброчесності.

Президія НАН України постановляє:

1. Схвалити Основи стратегії розвитку штучного інтелекту в НАН України (додаються).
2. Відділенням НАН України, науковим установам, Координаційній раді НАН України з питань розвитку штучного інтелекту, регіональним координаційним науковим центрам з питань штучного інтелекту НАН України та МОН України, а також структурним підрозділам апарату Президії НАН України:

2.1. Взяти до уваги положення Стратегії під час формування планів наукової діяльності, розроблення програм фундаментальних досліджень, тематики прикладних проєктів та грантових заявок.

2.2. Забезпечити координацію дій з впровадження положень Стратегії та ініціювати проєкти міждисциплінарного характеру на перетині штучного інтелекту з іншими галузями науки.

2.3. Сформувати пул проєктів для подання на міжнародні конкурси (зокрема Horizon Europe, Digital Europe, NATO SPS, EUREKA, COST тощо).

2.4. Організувати фахові консультаційні центри з підтримки грантової та аналітичної діяльності.

3. Рекомендувати Координаційній раді НАН України з питань розвитку штучного інтелекту до кінця III кварталу 2025 року розробити проєкт операційного плану та наукового супроводу реалізації Стратегії з чіткими цілями, етапами, індикаторами ефективності та механізмами моніторингу.

4. Рекомендувати відділенням НАН України розгорнути цільові освітні програми з розвитку ІІІ-компетентностей серед молодих учених з особливим акцентом на оборонний сектор, промисловість, медицину та гуманітарну сферу.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

В.о.головного вченого секретаря
Національної академії наук України
академік НАН України

Вячеслав БОГДАНОВ